เรื่อง ผี วิถีบรรพกาล สายธารคนเมืองตาก

The Office Of Academic Resources, Information And Technology

รายละเอียด

ความเชื่อเรื่องผีเป็นความเชื่อที่อยู่คู่สังคมคนอุษาคเนย์มายาวนาน และเป็นความเชื่อที่เก่าแก่มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบความเชื่อในเรื่องหลังความตายมากมาย ความเชื่อดังกล่าวสืบทอดส่งผ่านมายังกลุ่มชนต่าง ๆ โดยความเชื่อเรื่องผีจะถูกผูกร้อยตามบริบทของกลุ่มชนและพื้นที่ของกลุ่มชนนั้น ๆ ผีถูกแบ่งตามหน้าทีเป็นผีดี ได้แก่ ผีเสื้อบ้าน(อารักบ้าน) ผีปู่ย่า ฯลฯ และผีร้ายคือผีที่สร้างความทุกข์ร้อนใจให้กับคนทั่วไปโดยทั่วไปคนเชื่อว่าหากทำเรื่องไม่ดีไม่เป็นคุณผีดีจะกลายเป็นผีร้ายมาาร้างความทุกข์ร้อนให้คนทั่วไป เช่น ไม่เคารพกราบไหว้ ไม่ทำการบูชาเซ่นสรวงเมื่อถึงวาระสำคัญเป็นต้น

เมืองตากเป็นเมืองหนึ่งที่มีกลุ่มชาติพันธ์อาศัยรวมกันเป็นชุมชนหมู่บ้านสลับและกระจายกันไปโดยเฉพาะบริเวณฝั่งตะวันออกของจังหวัด มีทั้งกลุ่มไทยพื้นถิ่น ลาว(ยวน) มอญ จีน ซึ่งแต่ละชุมชนก็มีความเชื่อในเรื่องผีเฉพาะกลุ่มของตน ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะกลุ่มไทย และลาวก่อนซึ่งกลุ่มอื่นจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

- กลุ่มไทย ความเชื่อในเรื่องผีที่เห็นและสืบปฏิบัติให้เห็นเช่น ผีที่เป็นใหญ่ในพื้นที่มีคงวามเชื่อในเรื่องผี ศาล

หลักเมือง หรือ ผีบรรพบุรุษสะท้อนให้เห็นผ่านประเพณีการทำบุญในช่วงปีใหม่ไทย เช่นการนำอัฐิมาปะพรมน้ำอบและทำพิธีบังสุกุล หรือความเชื่อในเรื่องผีผ่านการละเล่นในชุมชนคนไทย แถบชุมชนตรอกบ้านจีน แถบตลุกลางทุ่ง เช่น การเล่นผีนางดง ผีนางช้าง เป็นต้น

- กลุ่มลาว(ยวน) มีความเชื่อในเรื่องผีที่แรงกล้า เนื่องจากผูกติดและยึดโยงถึงเรื่องความกตัญญูต่อบรรพชนเป็นปฐมบท ดังนั้นหมู่บ้านลาวในเมืองตาก บ้านเกือบทุกหลังล้วนมีโรงผีปู่ย่า(โรงคือ ศาลที่ตั้งเป็นเพิงหลังเล็กๆ มาฉานยื่นออกมา โดยตั้งบนฐานที่เป็นเสาสี่เสา) ไว้เป็นเก๊าผีประจำตระกูล ส่วนบนเรือนบริเวณเสาเรือนเอกหรือเสาเรือนทางด้านทิศเหนือจะเป็นหิ้งผีปู่ย่า เก็บผ้าขาวและแดง(ผ้าผี) เมื่อถึงวาระสำคัญเช่นปีใหม่เมือง(สงกรานต์) บวช แต่งงาน ลูกหลานต้องมีการบอกกล่าวและเลี้ยงผีปู่ย่าเพื่อแสดงถึงความกตัญญูต่อญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว นอกจากนั้นบางชุมชนยังมีพิธีเลี้ยงผีที่เป็นใหญ่ในธรรมชาติเพื่อที่แสดงถึงความผูกพันธ์ระหว่างคนและธรรมชาติ เช่นชุมชนไม้งาม อำเภอเมืองตาก ยังคงพบประเพณีการเลี้ยงพ่อหลวง(เลี้ยงผีที่เป็นใหญ่บนยอดเขาสูงด้านตะวันตกของสายลำน้ำปิง)

ความเชื่อในเรื่องผี เป็นความเชื่อที่ปปลูกฝังค่านิยมความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และยังสะท้อนความสัมพันธ์ของคนที่พยายามรักษาสภาพธรรมชาติป่าเขาลำน้ำส่งผ่านความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่นเป็นภูมิปัญญาและกุศโลบายที่น่ายกย่องเรียนรู้

(ที่มาของเรื่อง และภาพ อาจารยวิไลวรรณ์ อินทร์อยู่ คุณรัชนิดา น้ำใจดี หนังสือ วิถีคนเมือง : ดร. วิถี พานิชพันธ์ , อาภรณ์ฟ้อนผี : อ.มานพ มานะแซม หนังสืออนุสรณ์งานพระราชฐานเพลิงศพ : คุณพร้อม ไชยนันทน์)

คำสำคัญ : ผี, ความเชื่อ

ที่มา : https://www.facebook.com/laoruengmuengtak/photos/750908531666023

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-02-03

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2058&code_db=610001&code_type=TK001

The Office Of Academic Resource Information And Technology